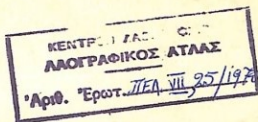

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

^{A!}
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

10-1-70 / 10-2-70.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. 'Εξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Δίδυμα...
(παλαιότερον ὄνομα : .....), 'Επαρχίας Ερμιονίδας
Νομοῦ ..... Αρχολίδος .....
2. 'Ονοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Δημήτριος
Σερέτης.... ἐπάγγελμα Διδάσκαλος...
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Δίδυμα - Κρανιδίου...
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον.... 30 .....
3. 'Απὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Αναστάσιος .....,
..... Σερέτης .....,
ἡλικία... 60 ... γραμματικαὶ γῶσεις... Διδασκικοῦ
..... τοποσ καταγωγῆς .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΙΔΥΜΑ
ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζονται διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; ... Η. καλλιέργεια καὶ βο-
σκία. πρὸ ἐναλλαγμένη εἰς τὰ αὐτὰ κτήματα.
'Υπῆρχον αὐταὶ χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; ..... ἐνηλλάσσοντο .....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας ('Ελληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. Ἀ κτήκων
ἐν χωρικοὺς καὶ εἰς Μονὰς Αἰγῶν, πρὸ ἐναλλαγμένη εἰς τὰ αὐτὰ κτήματα.
- 3) 'Ο πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; Τινὲς εἰς διακρίσιν, τινὲς ἐμμεν.
εἰς διακρίσιν ἀμέλει μετὰ τὸν θάνατον τῶν τέκνων.

- β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

Ἀσχολοῦνται εἰς ἀμφοτέρας γερνείαν καὶ κτηνοτροφίαν

- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *Ναί, ἀσχολοῦνται* .....

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

Εἰς τὴν βοσκὴν τῶν βόων ἀσχολεῖται ὅλη ἡ οἰκογένεια .....

- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) ..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; .....

- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερίσμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίου εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .. *Εἰς τὸ ἐξωτερικόν* .....

- β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

ὡς ἐργάται .....

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Μέχρι τοῦ 1930. ῥυθμίς λ. λιπάκιας .....

Μετά τοῦ 1930. με λιπάκια .....

- 2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ..... ἔξ. 1930. ~ .....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... ἔξ. τοῦ 1923. ....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... Δ. Ἰβζερ .....

Ἀπὸ τοῦ Ναυηλίου ὑπὸ ἐκατασκευαστῇ, ὀνόματι Γεώργιος Ἀναστάσιος .....

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἁρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ..... ἔξ. 1955 .....

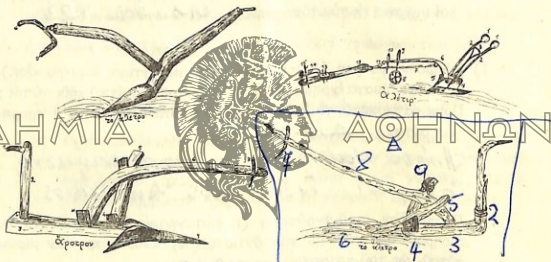
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ..... ἔξ. 1967 .....

4) Μηχανή δεσίματος τών σταχύων (δεματιῶν).....

5) Μηχανή άλωνισμού ..... Σό. 1940.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον ... Πολλοί...κατεσκεύαζον.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <u>Χεράκι</u> .....6. <u>Σύνι</u> .....11. ....
2. <u>Μαχαιρίδι</u> .....7. <u>Προχκό</u> .....12. ....
3. <u>Κουγκούρι</u> .....8. <u>Ξεσθάρι</u> .....13. ....
4. ....9. <u>Κλειόρδι</u> .....14. ....
5. <u>Ψεβία</u> .....10. ....15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

4. Ένας... ὕνιτος

ὕνι

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; Σαν... ξυρί-

6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

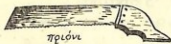
χειροδάκτυλο

7) Ἐκ... σιδήρου

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

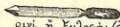
8) σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι...

πριόνι

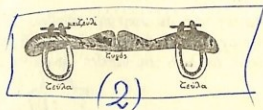
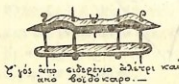
ἀρίδα

ρινὶ ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἥμιονος, ὄνος..... Β.όες. Ἀπό. 1928
μετ' ἵππους ἡμιόνους, ὄνους.
 β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ..... Α.ύ.ο......

- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
 ..... Ναί......

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

Ὁμοίον μὲ τὸν ἀρότρον (2)
ἢ ἄλλο μὲτα εἰς τὴν ζεύλα ἐκποσε
τοῦν ἀπὸ ἐν κατὰφράκιον.

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ....

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ....

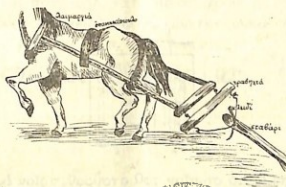
..... Κουλλοῦρα......

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; ..... /

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; ..... /

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον... *Φέρει... τὴν λαίμαρ-
 χίαν... ἡλικίδες ποῦ προεδένανται εἰς τὸ...
 τραβηχτό, καὶ τὸ τραβηχτό εἰς τὸ α.α.α.-
 θῆρι...*

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας... *1) Ἄνδρες, 2) γυναῖκα
 καὶ 3) ἡλικίαι ἄνδρας καὶ 3) ἡλικίαι εἰς τοὺς
 πλεον. πλεονεύουσιν χωρὶς...*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *Φορεῖν τὴν λαίμαρ-
 χίαν εἰς τὸ ζῶον, παρακαρμίζον τὸ τραβηχτό εἰς τὴν λαίμαρ-
 χίαν καὶ τὸ τραβηχτό ἀπὸ τῆς ἄλλης κερῆ παρακαρμίζον εἰς τὸ
 ζῶον εἰς σταθμὸν.*

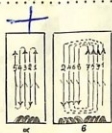
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα; μετ' ὀφθαλμοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).
*... μετ' ὀφθαλμοῦ καὶ δεμένων εἰς τὰ κέρατα τῶν
 ζῶων εἰς τὸν ἄροτρον μετ' ὀφθαλμοῦ ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν
 καὶ ἄλλο ὀφθαλμοῦ καὶ μετ' ὀφθαλμοῦ καὶ μετ' ὀφθαλμοῦ καὶ μετ' ὀφθαλμοῦ
 εἰς τὸν ἄροτρον μετ' ὀφθαλμοῦ καὶ μετ' ὀφθαλμοῦ καὶ μετ' ὀφθαλμοῦ καὶ μετ' ὀφθαλμοῦ*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

..... κατ'εὐθείαν γραμμὴν .....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σπορίδας, ντάμιες, σιαστές, μεσοδράδες κ.λ.π.);

..... Ναι, ἔσποριον .....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν; ..... με ἐλινά-
ρα καὶ (κουκουλιέρια) .....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; ..... εἰς τὰς μεκράς καὶ ἐν κεντρικῇ
λαύς? ἐκ τῶν βουλῶν .....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

..... Πλαγίως καὶ καθέτως .....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ....

γ) Ἀροτρίσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

..... ὠρδύν., ἐπανίω. ἔν.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀποστήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

..... Δύο ὀργώματα, τὸν Φεβρουάριον καὶ Μάρτιον.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ σπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπασιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

..... 4. ἔν. ἢ δύο.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; .....

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ διδάκι, εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .....

..... ἑὸ καλὰρι. ἢ. ξενικὸν.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; Μέ. 2.0. ξάλλι,...

εἰς 2.0. ἐν ἄκρον εὐρίκεται εἰδηρᾶ ὀρθή
χωγία προσμερομένη εἰς ξύλον καὶ εἰς
εἰς ἄλλα ἄκρον τοῦ ξύλου 2.0. καμινάκι.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .....

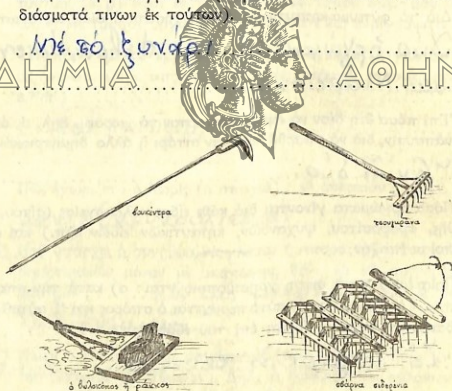
κλῆνον - κλῆνον .....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Μέ. 2.0. ξυνάρι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμός, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

... ζεύγος ... -

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

.....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους

... καὶ περὶ βοσκὰς καὶ ἐν φαράσι καὶ ἐν γροβιῶν ...

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

... 40 βοὰ δὲ κ. βηφ-
νούνται μετ' ἐξέκτα ...

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως.

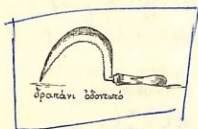
... 26. 6. 1920... εἰς... αὐλάκια ...

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) ... ἴδ. δρεπάνι ..

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). ἴδ. δρεπ. 4.ν.1

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἤτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

... ἴδ. δρεπ. 4.ν.2 ..

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

ἴδ. ἐκ. ξύλου ..

5) Ποῖος κατεσκευάζεον αὐτὰ τὰ θεριστικά εργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... *αὐτὸν δὲ θεοὺς ἐκτελέσει* .....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμῃ) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χειράς, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... *ναί, εἰς τὸν ὅσον ὅσον ἐκτελέσει* .....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ....

Εἰς 15-20 ἑκατοστά .....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλύοντο (ἢ πῶς λέγονται). ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χειρές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; .....

Οἱ ἴδιοι ἀποθέτουν .....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χειρές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

Πέντε δράγματα καὶ πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν .....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται ἀγκαλιές. .... Χερσόβολο .....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; .....

.. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες ... Δὲν ἤρχοντο
ἀπὸ ἄλλου τόπου. .....

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὴν πληροφορίαν καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνομαστολογίαν) .....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπῳσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

.. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὅταν τελειώ-
σῃσι, κερνίζονται. .....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Δευτέρα ἢ Πέμπτην.....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἐθιμικόν.....

Εἰς... εἰνα... ἀμύρην καὶ καϊόνιν.....
φειάχνουν... ἓνα... σταυρό.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

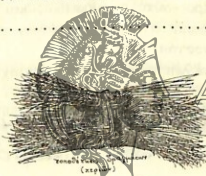
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Ἡμέρας μετὰ τὸν θερισμὸν.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὥς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

C.O. Δεμάτιασμα? ἔδενε... εὐαχὺς... Μὲ...
εἰ. καλὶ... ἢ... μὲ... εὐρ. μ. φ.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

...? Ἀφήνοντο... εἰς... τὴν... ἰδίαν...
...δεξιὰν.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

ἀπὸ τοῦ 1912.....

Τὸ φύτευμα γίνεται δὲς τοῦ ἔτους...

ἐκ τοῦ Μάρτιου καὶ ἐκ τοῦ Ἰουλίου.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

Μὲ ἄροτρον... τὸ ἄροτρον...
εἶναι ἐκ αὐτοῦ τοῦ χερσικοποιεῖται
διὰ τῶν ἐνορῶν καὶ ἐμπειρῶν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐπισημίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν

χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐὰν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... Μ. αἰ., μ.ε. βανον.

- > Ἐθερίζετο τὸ σανόφυλλον καὶ ὅταν...
ὠρίμαζε πρὶν καρπύωσιν... ἐκόπτετο...
μ.ε. τοῦ δρεπάνου ἢ μ.ε. τοῦ κέρου... ἐξεφριζώνετο,
> ἐξηραίνετο καὶ ἐποθετεῖτο... ἐκ τοῦ ἀχυρῶν...

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ά.)... τὸν... καὶ... μ.ε. δρεπάνου...

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Ἀφροῦ. ἔξυπραίνεο, ἔδεκεο...
 εἰς δεμάτια (λ. μάρια) μ. ε. βλαβερού.
 βεκάλεως.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματίων πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

κ. ἐκέρροντο. τὰ δεμάτια φορτωμένα εἰς τὰ
 ἔφα, εἰς τὰ δημητριακία, πού' ἐκεῖ διήλθα.
 εἶναι. τὸ ἄλώνι. πληθύν. τῆς καὶ αὐτίκα.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινος τόπου λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σπαρὸν;

Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ὁ κῆνος
 ἐλάτια. τοποθετοῦνται ἐκεῖ ὥστε τὰ ἐλάτια
 νὰ ἐφίχνονται εἰς τὰ μέσα μέρη. καὶ ἡ κελ-
 κία πρὸς τὰ ἔξω.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλώνι; .....

... ἔκπληξε ἄλώνι.....

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποῖαν θέσιν; ... τὸ ἄλώνι. καὶ ἐκεκερρέο.....

πληθύν. τοῦ ἐνοικισμοῦ. ἐν. ἔθελ. πού...
 νὰ τὸ ἔνιανε. ὁ ἄνεμος.....

- 5) Τὸ ἄλῳνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρή-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ἐἰς ἐνὴν κοινὸν ἐπὶ αἰ. ἡ σειρά... παίρνεται.
ὅταν ἄλῳνις κ. ποῖος... ὁ ἐπάμενος πρέπει
νὰ βάλῃ ἐνὰ χερόβολο ἐπὶ τὴν ἄκρην τοῦ ἄλῳνιου.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἄλῳνισμα καὶ πότε λήγει ;

Ἀπὸ τῶν τέλη
τοῦ ἰου. μέχρι ἀρχῆς τοῦ ἰουλίου.....

- 7) Εἶδη ἄλῳνιων (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ).....

Χωματάλωνο... ἐφαρμόζεται με ἀγκυρὸν

ἔδωρ καὶ ἐξερύκει με ἀχὺρ καὶ καλὸν ἔν
ἐξερύκει με ἀχὺρ καὶ καλὸν ἔν

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλῳνι ἐκαστον ἐτὸς πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἄλῳνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων).....

...καθαρίζεται... ἐκ χόρτων... καὶ ἐπὶ-

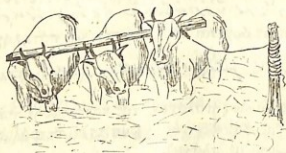
βερύεται ἀχύρων.....

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλῳνιου καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἄλῳνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Ἡ προετοιμασία
ἐν δειλνῷ... ἐν ξημερῶματι τοῦ ἐξερύκειμο.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλῳνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἄλῳνόςτυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλῳ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον,
 ἴδρω· ἴδρω· ἀπὸ τοῦ κοιλίου· κέντρον· τὰ
 σταχὺα πρὸς τὰ ἐπὶ ἀνὰ· —

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιο-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

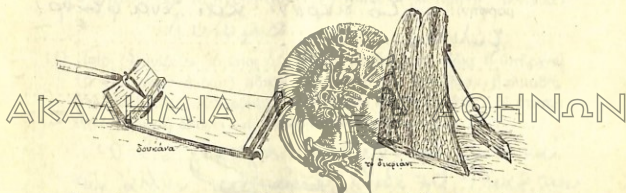
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπειγερὸς,
 στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχονται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

ἔρχονται· ἴδρω· τὰ· ζῶα, ἀπὸ τοῦ τοῦ...
 μέσον· εἶναι· ἀπὸ· πλάτους· εἰς· ἀνὰ·
 βέβαιον· κρῖ· ἐπὶ· σχοινί· καὶ· παρὰ· τὸν·
 ζῶα· νὰ· ἐπιτελέσῃ· τὸ· ἔργον·

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). *Τὸ καπνίζετον τοῦ καδμ. ζώου δένεται θηλεία... καὶ προσδένεται ἐν τῷ λαμνῷ τοῦ ἄλλου καὶ παραμένει ἐλεύθερον. Ἡ καπνίζετον τοῦ ζώου οὐκ εἰσὶν ἐν τῷ ὑπερῷ τῶν ἄλλων τοῦ ὅρου τὸ κρεῖσσον*

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ἀρχὴ τοῦ ἀλωνισμοῦ εἰς τὰς 10. Διακο-
πὴ εἰς τὰς 5.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

ξό. δικράνι. καὶ ξένα φεφ. ξύλινον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; .....

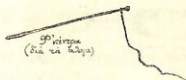
Ναί

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

ξό. καμα. ξό. κ.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα) .....

Μ.υ.ῶμα

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ τοῦ ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βόδια ἢ αἰσγά καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν .....

... ὁ εἰς γεωργός. ἐπαφνε τὰ ζῶα καὶ κύν' ἄλλων. καὶ αὐτοὶ εἶδε τὰ ἰδικὰ του

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα). .....

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο ; πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

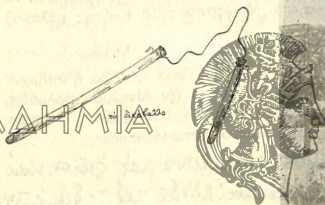
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιδῶν κλπ.).....

κοπανὸς τρογγυλός

ξύλο κομμένον διὰ τὸ κοπάνισμα
μικροῦ ποσοῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

22) Κατὰ τὸ ἀλῶνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἔλεγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

...ετραχυνδοῦσαν διάφορα τραχυνδοῦσα...

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγένετο χρήσις ἀλυσιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

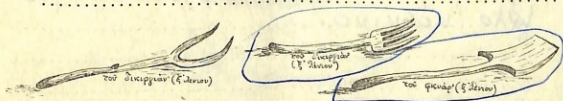
Ποῖος τὴν ἐπρωμηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς).

Ed. 1939-40

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίνχισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίνχισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

Μειώμα... μέ το δικραυι καί το
βειάρι καί εκούνης από βοροβάτα.

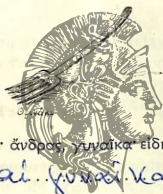
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίκνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *ἔθιμον κε*

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.....

..Μ. ἐπὶ δ. λ. κ. ν. ι. καὶ .. τὸ φτυάρι ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

.. ἄνδρας καὶ γυναῖκα ..

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἷς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιώθῃ ὁ σῖτος κλπ ;

*.. κόμμη, κ. ... Μ. ἐπὶ δ. ε. ρ. μ. ν. ι. ... ἐν κ. με-
χλο ... κόμμη κ. ν. ι. ...*

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)* διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .....

.....
 .....
 .....
 .....

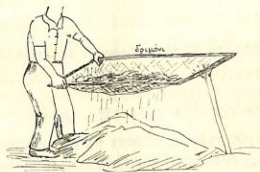
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμεῖναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Μέ. ἐκοῦνες... ἀπὸ ἐνδ... δάμνο... δορο-
 βάτα... ἢ ἐπαίρι...

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μέ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μέ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρη, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τους ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

7) "Οταν έτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν :
Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
ρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
(θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς
τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ :

Μὲν γὰρ εἶπεν ἄρτι· χαράν ἔσται βεβαροῦ
 εἰς κεντρὸν τοῦ βεβαροῦ καὶ εἰς κορυ-
 φὴν τοῦ κεντροῦ
 ? Εμπηκύνεται τὸ βυθὸν καὶ τὸ φθίγγει

8) Ἀλλὰ ἔτι μὰ προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς, (σῖτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. *μεταφέρεται... εἰς... σταθμὴν... νεκρῶν...*

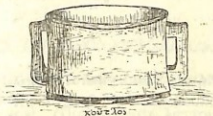
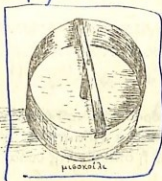
γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).

καὶ τοῦ Παροῦ.....

Ο. ενεκερ χωρ. οὔ. 13. ὀκάδες.....

(Νηρ. χε. καὶ τοῦ μί. κελ. πρὸ χωρ. οὔ. 18 ὀκάδες.....

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ αἰωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

α' παπαδιατικόν.....

β' ἀγροφυλακιάτικόν.....

.....

.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς, εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) .. εἰς ἐκτ. οἰκίαν.....

.....

.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ... εἰς τὸν σταχύναν .....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

... κατὰ τὸ ἀλώνισμα .....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

... τὸ κάψιμο τοῦ ἰούδα .....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

... τὸ ἑσπέρην... Ἀναβ. τὰς 6 π.μ., εἰς τὴν ὥ-
ραν... ἑσπέρην... εἰς τὴν ἀλάνην... εἰς
τὴν κλινὴν...

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

νεαταφύκια.....

β'. 1) Ποιοι άνάπτουν τήν πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος;....

ο ποιος προάγει.....

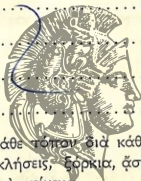
2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.

Τά κλέπτουν; "Αν ναι, άπό ποιον μέρος;.....

Πηγαίνουν γενήτως τά παλληκάρια τοῦ χωριοῦ εἰς τό βουνόν κόβαν εἰς φορέματα 2-3 φορέματα καί τοκίματα. -

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποιαί αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διά κάθε πυράν;

1) Προσευχάι, διάφοροι έπικλήσεις, δόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος. Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα.....

καίοντα βεγγαλικά καί ρίπτονται κροχίδες.....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω άπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

Ομοίωμα... εἰς... Ἰούδα.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματ' π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

Ομοίωμα... εἰς... Ἰούδα.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΔΙΑΝΚΑ

ΑΡΧΟΛΙΔΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΕΡΕΤΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΑΣΚΑΛΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

του Δημοτικού Σχολείου Διδύμων.

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ προετοιμασία τῶν ἀγρῶν δια-
τὴν ἐπορὰν τῶν δημοπρασιῶν, ἀρχίζει
κατὰ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον ἢ Ὀκτώ-
βριον μετὰ τὸ περὶ κῶμα δηλαδὴ με-
τὰ τὸ καθάρισμα τῶν ἀγρῶν ἀπὸ τῶν ἀγκύ-
δια ἢ ἀπὸ μικροῦ δάμνου π.χ. πριπ-
ρια καὶ χροῖνα. Ἡ ἐργασία αὕτη ἐπι-
κεῖται μετὰ τὸ ξύμα. Ἐπέρχεται μὲρος
ὅσον ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας.

Ὅργανον γιὰ τὴν προετοιμασία τοῦ
ἀγροῦ ἐναντίας ἐφίκετο.

Ὢταν ἐπιδαν τὰ πρατοβόχια κατὰ
τὸν Ὀκτώβριον ἢ Νοέμβριον ἀρχίζουν
να ἐπέρχωνται πρῶτα τὰ λαδοῦρια,
τὰ κριδάρια, τὴ βοῦμα, ὅτι δηλαδὴ
δὲν ἐχρησιμεύοιτο καὶ γιὰ τροφή
τῶν ζώων.

Κατόπιν ἐπέρχεται τὸ σιτάρι.
Ὑποχρὸς τῆς ἐπορᾶς κοκκινίζου
τὸν ἔρπον μετὰ εἰδικὰ μηχανή-

2

ματα, πού γίνεται διαλοφὴ ἄκαιο -
ρα μετ' τὴν μέγεθος τοῦ εἴτου.

Πρὶν ἐγίνετο ὁ καθαρισμὸς βέ -
βαιὰ κόσκινα, ἀπὸ τὰ ὅποια
ἐπέρνοσαν οἱ μικροὶ καὶ κορυμνοὶ
ὄντορες, ἐπ' αὐτὰ δὲ ἐβρομεῖν τὰ
τσαχάλια ὅτε ἐκρίματο.

Παραμονὴ τῆς σπερᾶς ρασιέμεται
ὁ ὄνος μετὰ διαδοχὴν δεικτοῦ χαλκοῦ
(χαλατόπετρας) ὅπως δαυλιεῖν, διὰ τὴν
καταπολεμιωτὴν ἢ δαυλιεῖν.

Πρὶν τοῦ 1920 πού ἡ καλλιέργεια ἐγί -
νετο μετὰ βόας, ὁ γεωργὸς ἐφόρτωνε
εἰς ἀλεκτρικὰ τοῦ εἰς ἓνα παιδου -
ράκι, τὸ ὅποιο εὐθὺς ἐπιβόρῳ
ἔφερε εὐθὺς ἡ γὰρ του τοῦ κου -
ραμένου γεωργοῦ.

Μόλις ὁ γεωργὸς ἔφτανε εὐχάρι -
στου, κοίτουσε νὰ ἴδῃ τὴν
πάλαιά κυλάκισα, τὸ δύνοντο τοῦ

χωραφίου σου καὶ ἄφου πρὸ ἐβημαί-
 ωτε ἐπὶ δέξιν τῆς πρώτης ἐμπορίας
 μετ' κουκουλιέρην δηλαδὴ μετὰ
 λιθάρην τὸ ἐνὶ ἐπάνω ἐπὶ ἄλλο, ἔσφο-
 νε τὴν ἐμπορίαν, βάζοντας τὸ ἐπὶ ἄνω ἐπὶ
 ταχίον ἢ γενεκέ καὶ παρόντας με-
 τ' ἐπὶ φούκτα τὸ ἐπὶ ἄνω τὸν ἐκπορίζει
 ἐπὶ ἐμπορίαν.

ἔσφο-
 νε τὴν ἐμπορίαν
 βάζοντας τὸ ἐπὶ ἄνω
 ἐπὶ ταχίον καὶ γενεκέ.

Κατόπιν μετὰ τὰ ὄχνα βόδια
 σου ἢ τὰ ἄρματα ἢ τὰ μουλάρια
 δὲν εἶναι δὲ καὶ ἐπάνω νὰ δοῦμε
 καὶ ὄνους (χαϊδούρια) νὰ ἔχουν ζευγέ.

Παίρνει κατόπιν εἰς τὴν εἰρήνην (καμου-
 εἶκι) καὶ φωνάζοντας ἐπὶ ζωᾷ σου
 ἀρχίζει νὰ ὀρμήνῃ.

Μόλις ἐλευσώδῃ εἶναι πρώτη ἐμπορία
 κάνει διὰ λείψαν δια νὰ ταῖς ἐπὶ τὰ
 ζωᾷ καὶ νὰ φαῖν καὶ ὁ ἴδιος κάσι.

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

4

Ψάρα ὁμοῦς μέ τὰ τραυτέρ ἢ ἔρβεία
γίνεται συνεχῶς δηλαδὴ χαρὶς γὰρ χαρὶς
ἔχον τὸ χαράκι, βέ μιν κρέσ βιοτοίε.

Μετά τὸ ὄρμηκ, βέ μερικὰ χαράκια
γίνεται καὶ ὁβερνέται. Ἡ ὁβερνα βινή-
δως εἶναι ἓνα δρεμάτι κλαδιά ἢ ἀπὸ
βανίδες καὶ προσδέεται ἐπὶ τὸ πλινχ
καὶ ὁ βινολάτης πινάκι, ἔρβειν ἐπὶ
ὁβερνα γιὰ τὰ ἔρβειν καλλίτερα
μέ τὸ ἔρβειν καὶ γὰ ὁδνητὶ καὶ τὰ
ἔρβειν.

Ὅταν θυρώσκ τὸ φύτρο, ὁ μωρὸς
παρakoλoυδεῖ τὴν ἀνάπνευσί του καὶ
τὸ ἐπιχειρεῖ μέ λίαν ἔρβειν ἐπιφανείας.

Τὰ ξιφάνια τοῦ θυρώσκον, ἄλλοτε
τὰ ἔξερρίθωναν μέ τὰ χέρια ἐνῶ τῶ
ρα χρησιμοποιοῦν τὰ ξιφάνιοκτόν.

Ὅσα χαράκια ἔχον βινολά-
μέ κρινάρι, βινάρι, λαβύρι καὶ πρό-
κειτα νὰ κοποῦν γιὰ βανό, μελί-

ἔλθῃ δ' ἡ μέγας κτάνη, πηγαῖαν
 καὶ ῥεῖ τὰ δριμύνη (κόβου) δερῖαν
 βέ χερόβολα. Τὸ λαοῦρι καὶ τὸ βέκο
 δὲν τὸ δένου βέ χερόβολα πηλὸ ὅπου
 τὸ δ' δερῖαν εὖ ἀποδέσσει ὅτῃ γε-
 ρὰ δια νὰ ξερεῖς, ὅταν ξερεῖς
 τὸ δένου βέ δένου βέ δένου βέ δένου βέ δένου
 μέγας ἀπὸ εἰς καλὴ ἢ ἀπὸ εὐρα-
 τὰ φορτωτοὶ κτάνη, ὅταν γὰρ, βέ
 ἀρκυρὴ ἢ τὰ φορτωτὰ αὐτοκίνητα καί,
 τὰ μετὰ φέρειν εὖ ἀποδῆκες, ὅταν
 ἀχυρῶνες.

Κατὰ τὰ τέλη κτάνου καὶ ἀρχὴς ἰαλίου
 ἀρχίζει δ' οὐρεσιμὸς. Ἐρχεται καὶ ἔρχεται
 μέγας καρεσπολυτὰ τοῦ προσηνῆ δρε-
 ηνα τοῦς ξεκινοῦν πρῶτ' πρῶτ' πρῶτ'
 ἀρχίη ἢ καὶ ψα τῆς ἡμέρας γιὰ
 τὸ χωράφι.

Θερῖον ὅλοι οἱ ἔρτες ἐπὶ ἴδιον
 ἔρχεται. Πέρνουν μὲν λυρῖδα, νονῶ

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

6

κί δερίζου. ἢ ἢ ἡ λωρίδα λέγεται
ἔρπον. ἡ ὅλη τελευτῶν τῶν ἔρπον, διακό-
νησαι γιὰ λίθο ἢ ἔρπον.

Μέ το δεξιόν χερί κρατοῦν τὸ δρανῆν
καὶ ἐπὶ ἀριστερό μαχέσθαι καὶ ἐπὶ
πυρὶ δερίζου, ἢ χερσίδα. Ἐπὶ ἀκου-
μοῦν κάτω καὶ κατόνιν κόβου
ἔλκην βάθου 5-6 χερσίδες μακρὴ
καὶ κατόνιν δένουν τὸ χερσό-
λο ἄφου, ξηφίζου λίθο βιτάρη γιὰ
ἵνα πιὸ μικρὸ.

Κατόνιν τὰ χερσίδα ἀπὸ 5-6 (6)
τὰ δένουν ἐπὶ δερσίδα, τὰ ὅποια ἐπὶ
δερσὶ τοποθετοῦν ὅρδι μετὰ τὰ δερσίδα
πρὸ τὰ ἔρπον.

Μεταφέρονται μετὰ μετὰ τὰ ξύλα ἢ
μετὰ τρυκτέρ τὰ δερσίδα εἰς τὰ ὀρεω-
νοπέδια.

Ἀπὸ τελευτῶν ὅλος δ δερσίδας καὶ
βοχκεντραδοῦν ἐπὶ δερσίδα ἐπὶ ὀρεω-

νοτιάδι θα αρχίσει ο αλωνισμός.

Εώρα τελευταία έχουν έλδη θειοει-
κείς μηχανές, θειοκαλωνιστικές και
ελωνιστικές.

Ετοιμαζούν το άλωνι, που είναι
χωματάκι, καθάριζοντας το από
τα χόρτα. Ρίχνουν μετά νερό και
το στρώμα με λεπτό στρώμα από
ρου. Οι πρώτες ώρες αρχίζει το
στρώσιμο το άλωνος, βάζοντας κυκλο-
περές τα δέματα όρθια με τα εσάκια
προς τα επάνω.

Κατά τις 9-10 η ώρα βέρνουν τα
ζώα, τα όποια δένουν στο καπίτρι του
ένος δηλ. και περνούν μεθ' αυτήν
δηλ. στο καπίτρι και το κεφάλι
του άλλου ζώου κ.θ.κ. και μένει
ελεύθερο στο καπίτρι του ζώου
που είναι στο κέντρο του άλω-
νιστού.

Ο γραμματογράφος, αὐτὸς δ' ἄνθρωπος ποῦ
βρίσκεται ἐπὶ κέντρον τοῦ δακτύλου, δίδει δὲ
ἐπάρχει πᾶντα, ἀρχίζει μὲ φωνὴν νᾶ
προσφύνη τὰ ζῶα καθὼς καὶ μὲ τὴν
ἀπειλή τοῦ βιγνέλι (καμουράκι) νᾶ
τρέχουσιν ἡ κερφόερα.

Ὅταν λούνη τὸ ἐπὶ τῷ βρωμῇ, βρ-
ίζουσιν τὰ ζῶα ἔξω ἀπὸ τοῦ ἀλάτι καὶ τὰ
συρίζουσιν μὲ τὰ δεικνύοντα.

Συνεχίζονται ἔτι, ἡ ἐργασία αὐτὴ μέχρις
ὅπου τὰ δεικνύοντα γίνονται (λεωμένα).

Τότε βρίζουσιν τὰ ζῶα καὶ μαζεύονται
τὸ (λεωμένα) βέ ἔχοντα ἐπιτήρητες
καθέως πρὸς τὴν διεύθυνσιν
τοῦ ἀνέμου ποῦ φυσᾷ καὶ ἀφ' οὗ
βάθουν ἐνὰ βχοινί εἰς διαχαρτε-
κὴ γραμμὴ ἀρχίζουσιν τὸ λήχνισμα.
Μετ' οὗ ἀρχὴ μόνον μὲ τὰ
μικράνια καὶ κατόπιν καὶ μὲ
βυσσάρια. Οἱ βυσσάρια μετ' αὐτὰς

βρούμεν ἀπὸ βορρᾶς ἢ νότον
βῆσαν τὰ κόμματα ἀπὸ τοῦ βυσίου.
τὰ κόμματα αὐτὰ δὲ τὰ περάσαν
ἀπὸ τοῦ δερμῶν γιὰ τὰ κλαδί-
σων.

Ὁ δὲ ἀποχαιρίων τοῦ βυσίου ἀπὸ
τοῦ ἄχου τοῦ φασίχου καὶ σχήμα
ἀκάνθου καὶ χιμῆρος ἀποχαιρίων
ἐπάνω πρὸς κύνο καὶ ἐπὶ
κορυφῇ τοῦ τοποθετοῦν τοῦ βυσίου
πρὸς διπλῶν καὶ τῇ ἐκούσῃ.
ἔρχεται τὸ μέτρον μετὰ τὸ μέτρον,
δοχεῖο πρὸς χειροῦς τοῦ ὁκάδου ἢ τὸν
τενέκε, δοχεῖον χειροῦς κόστης τοῦ
ὁκάδου.

Ὁ δὲ ἀποχαιρίων ἐκεῖ τὸ πηλαστικό,
τὸ ἀποβολακτικό, καὶ καὶ τὸ δικαί-
ωμα τῶν γυναικῶν πρὸς τὸν ἀποχαι-
ρίων καὶ κατόπιν μετεφέρετο
εἰς τὴν οἰκίαν.

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

10

τὸ ἄχυρον ἑσποδεύεσθαι εἰς μεγάλα
τρίχινά βακκία, τὰ χαράρια,
καὶ μετεφέρει εἰς τὸν ἀχυρῶνα.

τόπος ευχλοῦς· Δίδυμα· Ἀρρολίδος
Ἐπώνυμον οὐροβορῆς· Ἀναστάσιος Σερῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

τόπος γνηῖος

βραβεύεται ἰνῶδες

τὸ ἔκλειον

Δίδυμα

Δ' Δημοσίου.

ἐν Διδύμοις ἐν 10-1-70

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΕΡΕΤΗΣ

ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΓΕΛΕΙΟΝ ΕΛΛ. ΤΑΧ. ΔΙΑΚΟΜΗΣ
ΕΚΔ. ΠΟΛ. ΠΑΤΕΡΑΣ - ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ
Αριθ. Πρωτ. 16
Αριθ. Δεξ. 6

Προς
Τό Κέντρον Ἑρεύνης τῆς
Ἑλληνικῆς Λαογραφίας
Εἰς Αθήνας
(Διὰ τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ)

Ἐν Διδύμοις τῇ 10-2-70

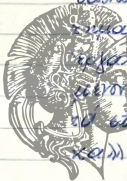
Λαμβάνω τὴν τιμὴν, εἰς ἐκ-
τέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 3799/8-12-69
θ. φης κ. Ἐπιθεωρητοῦ, νὰ ὑπο-
βάλω ὑμῖν συντημένως ἐρω-
τηματολόγιον διὰ γεωργικά
ἐργαλεῖα, δένων εὐμπεληνρω-
μένων, ὡς καὶ τοσοῦτον καὶ πο-
σὴν ἐτοιχείων, σχετικῶν μετὰ τὴν
καλλιέργειαν.

Εὐμεδέστατος

ο

Θ. Ντῆς τοῦ Σχολείου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ